

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) προάγει τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρέχοντας μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση, εγγυήσεις και συμβουλές. Στηρίζει έργα εντός και εκτός ΕΕ. Μέτοχοί της είναι τα κράτη μέλη της ΕΕ. Η ΕΤΕπ είναι ο βασικός μέτοχος του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ΕΤΕ) και οι δύο οργανισμοί συναποτελούν τον Όμιλο ΕΤΕπ.

Νομική βάση

- Άρθρα 308 και 309 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Περαιτέρω διατάξεις σχετικά με την ΕΤΕπ περιέχονται στα άρθρα 15, 126, 175, 209, 271, 287, 289 και 343 της ΣΛΕΕ.
- Πρωτόκολλο (αριθ. 5) περί του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και πρωτόκολλο (αριθ. 28) σχετικά με την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τα οποία επισυνάπτονται στη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Στόχοι

Σύμφωνα με το άρθρο 309 ΣΛΕΕ, αποστολή της ΕΤΕπ είναι να συμβάλλει στην ισόρροπη και απρόσκοπτη ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς προς το συμφέρον της Ένωσης. Η ΕΤΕπ διευκολύνει τη χρηματοδότηση σχεδίων σε όλους τους τομείς της οικονομίας, τα οποία:

- επιδιώκουν την ανάπτυξη των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών·
- επιδιώκουν τον εκσυγχρονισμό ή την μετατροπή επιχειρήσεων, ή την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων που δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν εξ ολοκλήρου με μέσα που διατίθενται στα επιμέρους κράτη μέλη·
- είναι έργα κοινού ενδιαφέροντος για πολλά κράτη μέλη.

Συμβάλλει επίσης στην προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής στην Ένωση (άρθρο 175 της ΣΛΕΕ και Πρωτόκολλο αριθ. 28). Επιπλέον, υποστηρίζει την εφαρμογή μέτρων εκτός ΕΕ που στηρίζουν την πολιτική της Ένωσης για τη συνεργασία για την ανάπτυξη (άρθρο 209 της ΣΛΕΕ). Οι δραστηριότητες της ΕΤΕπ είναι εστιασμένες σε έξι τομείς προτεραιότητας: κλίμα και περιβάλλον, ανάπτυξη, καινοτομία και δεξιότητες, μικρές επιχειρήσεις, υποδομές, και συνοχή.

Πόροι και Μέσα

A. Πόροι

Για την επιδίωξη των στόχων της, η ΕΤΕπ προσφεύγει κυρίως στους ίδιους πόρους της καθώς και στις κεφαλαιαγορές (άρθρο 309 ΣΛΕΕ).

1. Ίδιοι πόροι

Οι ίδιοι πόροι παρέχονται από τα μέλη της ΕΤΕπ, δηλαδή τα κράτη μέλη (άρθρο 308 ΣΛΕΕ). Η συνεισφορά κάθε κράτους μέλους στο κεφάλαιο προβλέπεται στο άρθρο 4 του καταστατικού της ΕΤΕπ και καθορίζεται σύμφωνα με το οικονομικό βάρος των κρατών μελών. Τα κράτη μέλη μπορούν να αυξήσουν τις εισφορές κεφαλαίου τους σε εθελοντική βάση. Το συνολικό εγγεγραμμένο κεφάλαιο της ΕΤΕπ ανέρχεται σε 248,8 δισ. EUR.

2. Συναλλαγές κεφαλαιαγοράς

Η ΕΤΕπ αντλεί το μεγαλύτερο μέρος των δανειοδοτικών πόρων της από τις διεθνείς κεφαλαιαγορές κυρίως μέσω της έκδοσης ομολόγων. Η ΕΤΕπ είναι ένας από τους σημαντικότερους υπερεθνικούς εκδότες ομολόγων στον κόσμο. Για την απόκτηση αποδοτικής από πλευράς κόστους χρηματοδότησης είναι σημαντική η πολύ καλή βαθμολογία ως προς την αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας. Οι σημαντικότεροι οργανισμοί αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας απέδωσαν πρόσφατα την υψηλότερη βαθμολογία στην ΕΤΕπ, γεγονός που αντικατοπτρίζει την ποιότητα του χαρτοφυλακίου δανείων της ΕΤΕπ. Η ΕΤΕπ χρηματοδοτεί σε γενικές γραμμές το ένα τρίτο κάθε έργου, όμως η υποστηρικτική χρηματοδότηση μπορεί να φτάσει το 50%.

B. Μηχανισμοί

Η ΕΤΕπ χρησιμοποιεί ευρύ φάσμα διαφορετικών μηχανισμών, αλλά κυρίως δάνεια και εγγυήσεις. Ωστόσο, έχει αναπτυχθεί μια σειρά άλλων, περισσότερο καινοτόμων μηχανισμών με υψηλότερο προφίλ κινδύνου. Επιπλέον περαιτέρω μηχανισμοί θα σχεδιαστούν, σε συνεργασία με άλλα όργανα της Ένωσης. Η χρηματοδότηση που παρέχει η ΕΤΕπ μπορεί επίσης να συνδυαστεί με χρηματοδότηση από άλλους ευρωπαϊκούς πόρους (μεταξύ άλλων και ο προϋπολογισμός της ΕΕ), διαδικασία που αποκαλείται ανάμειξη. Πέρα από τη χρηματοδότηση προγραμμάτων, η ΕΤΕπ λειτουργεί επίσης υπό συμβουλευτική ιδιότητα.

Η δανειοδότηση παρέχεται κυρίως υπό μορφή άμεσων ή ενδιάμεσων δανείων. Τα άμεσα δάνεια έργων υπόκεινται σε ορισμένες προϋποθέσεις, όπως π.χ. στην προϋπόθεση ότι τα συνολικά επενδυτικά κόστη πρέπει να υπερβαίνουν τα 25 εκατομμύρια ευρώ και ότι το δάνειο είναι δυνατόν να καλύπτει έως και 50% κατ' ανώτατο όριο του κόστους των έργων. Τα ενδιάμεσα δάνεια συνίστανται στη δανειοδότηση προς τις τοπικές τράπεζες ή άλλους ενδιάμεσους φορείς οι οποίοι, με τη σειρά τους, στηρίζουν τον τελικό αποδέκτη. Η πλειοψηφία των πράξεων δανειοδότησης πραγματοποιείται εντός της ΕΕ.

Επιπροσθέτως προς τις πιο παραδοσιακές δανειοδοτικές δραστηριότητές της, η ΕΤΕπ χρησιμοποιεί επίσης συνδυαστικούς μηχανισμούς για να συνδυάζει τα δάνειά της με επιχορηγήσεις από δημόσιους φορείς ή φιλανθρωπικούς οργανισμούς.

Διακυβέρνηση και Διάρθρωση

A. Διακυβέρνηση

Η ΕΤΕπ διαθέτει νομική προσωπικότητα, σύμφωνα με το άρθρο 308 της ΣΛΕΕ. Διοικείται και διευθύνεται από ένα Συμβούλιο Διοικητών, ένα Διοικητικό Συμβούλιο και μια Διευθύνουσα επιτροπή. Η δραστηριότητα της Τράπεζας ελέγχεται από την Ελεγκτική επιτροπή.

Το διοικητικό συμβούλιο απαρτίζεται από υπουργούς που ορίζονται από τα κράτη μέλη. Ορίζει τις γενικές κατευθύνσεις της πιστωτικής πολιτικής της Τράπεζας και μεριμνά για την εφαρμογή της. Μεταξύ άλλων, αποφασίζει

- για την αύξηση του εγγεγραμμένου κεφαλαίου
- καθορίζει τις βασικές αρχές που διέπουν τις χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες οι οποίες αναπτύσσονται στο πλαίσιο των καθηκόντων της Τράπεζας
- λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων τα οποία πρόκειται να υλοποιηθούν συνολικά ή εν μέρει εκτός της ΕΕ
- και εγκρίνει την ετήσια έκθεση που συντάσσουν τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τον ετήσιο ισολογισμό καθώς και τον λογαριασμό κερδών και ζημιών και τον εσωτερικό κανονισμό της Τράπεζας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από 28 τακτικά μέλη και 31 αναπληρωτές. Οι διευθυντές διορίζονται για περίοδο πέντε ετών από το Συμβούλιο των Διοικητών. Όλα τα κράτη μέλη ορίζουν έναν διευθυντή, όπως και η Επιτροπή. Το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίζει για: την παροχή χρηματοδοτήσεων, ιδίως υπό μορφή πιστώσεων και εγγυήσεων· τη σύναψη δανείων· τον καθορισμό των επιτοκίων για τα δάνεια, καθώς και των προμηθειών και λοιπών επιβαρύνσεων. Διασφαλίζει ότι η διαχείριση της Τράπεζας είναι ορθή και σύμφωνη με τις διατάξεις των Συνθηκών και του καταστατικού και με τις γενικές κατευθύνσεις του Συμβουλίου των Διοικητών.

Η Διευθύνουσα επιτροπή αποτελείται από έναν πρόεδρο και οκτώ αντιπροέδρους οι οποίοι διορίζονται για περίοδο έξι ετών από το Συμβούλιο των Διοικητών με πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου. Η θητεία τους είναι ανανεώσιμη. Η Διευθύνουσα επιτροπή διασφαλίζει τη διαχείριση των καθημερινών υποθέσεων της Τράπεζας, υπό την εποπτεία του προέδρου και υπό τον έλεγχο του Διοικητικού Συμβουλίου· προετοιμάζει τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και διασφαλίζει την εκτέλεση των αποφάσεων αυτών.

Η Ελεγκτική επιτροπή αποτελείται από έξι μέλη, τα οποία διορίζονται από το Συμβούλιο των Διοικητών. Εξετάζει ετησίως την κανονικότητα των πράξεων και των λογιστικών βιβλίων της Τράπεζας.

B. Διάρθρωση

Ο Όμιλος ΕΤΕπ ιδρύθηκε το 2000 και αποτελείται από την ΕΤΕπ και το ΕΤΕ, που ιδρύθηκε το 1994 και συστάθηκε ως σύμπραξη δημόσιου-ιδιωτικού τομέα με τρεις κύριες ομάδες μετόχων: την ΕΤΕπ, ως μέτοχο πλειοψηφίας, με το 62,2% των μετοχών, την Επιτροπή με το 30% των μετοχών και διάφορα δημόσια και ιδιωτικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (7,8%). Το ΕΤΕ παρέχει διάφορες μορφές κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου, π.χ. επιχειρηματικό κεφάλαιο. Η δανειοδότηση που καλύπτεται από το ΕΤΕ προορίζεται για τις μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και χρησιμοποιεί ευρύ φάσμα καινοτόμων μηχανισμών με σκοπό τη βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση.

Ένα Επενδυτικό Σχέδιο για την Ευρώπη

Από την έναρξη της παγκόσμιας οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης και μετά η ΕΕ αντιμετωπίζει το πρόβλημα χαμηλών επιπέδων επενδύσεων. Η ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «[Ένα επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη](#)» παρέσχε καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να αναζωογονηθούν οι επενδύσεις στην ΕΕ, να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας και να προαχθούν η μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και η ανταγωνιστικότητα. Για τον σκοπό αυτό, στις 25 Ιουνίου 2015 [εγκρίθηκε](#) ο κανονισμός (ΕΕ) 2015/1017 για τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ).

Το ΕΤΣΕ είχε στόχο να δημιουργήσει ιδιωτικές επενδύσεις μέσω της κινητοποίησης δημοσίων πόρων και να διαμορφώσει ένα φιλικό προς τις επενδύσεις περιβάλλον. Η αρχική εγγύηση της ΕΕ ύψους 16 δισεκατομμυρίων ευρώ προς την ΕΤΕπ, σε συνδυασμό με τη δέσμευση της ίδιας της ΕΤΕπ ύψους 5 δισεκατομμυρίων, χρησιμοποιήθηκε για την κινητοποίηση ιδιωτικών πόρων και, έως τα μέσα του 2018, το ΕΤΣΕ είχε επιτύχει με απόσταση τον στόχο του της εξασφάλισης πρόσθετης ύψους 315 δισεκατομμυρίων ευρώ πρόσθετης χρηματοδότησης για την πραγματοποίηση επενδύσεων στην ΕΕ.

Με τον κανονισμό για το ΕΤΣΕ δημιουργήθηκε επίσης ο Ευρωπαϊκός Κόμβος Επενδυτικών Συμβουλών (ΕΚΕΣ), ο οποίος αποσκοπούσε στην παροχή συμβουλών και τεχνικής βοήθειας για τον εντοπισμό, την κατάρτιση και ανάπτυξη επενδυτικών έργων.

Τον Δεκέμβριο 2017, [εγκρίθηκε](#) ο κανονισμός «ΕΤΣΕ 2.0», ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2018. Ο εν λόγω κανονισμός παράτεινε τη λειτουργία του ΕΤΣΕ (μέχρι το τέλος του 2020), και ενίσχυσε περαιτέρω το ταμείο και το ΕΚΕΣ, με στόχο την κινητοποίηση 500 δισ. ευρώ επιπλέον χρηματοδότησης για επενδύσεις.

Πρόγραμμα InvestEU

Το InvestEU [εγκρίθηκε](#) τον Μάρτιο 2021 ως διάδοχος του επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη και συγκεντρώνει το ΕΤΣΕ και 13 άλλα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ. Επικεντρώνεται σε τέσσερις βασικούς τομείς πολιτικής (βιώσιμες υποδομές· έρευνα, καινοτομία και εκπαίδευση· ΜΜΕ· κοινωνικές επενδύσεις και δεξιότητες) και αποσκοπεί στην κινητοποίηση πρόσθετων επενδύσεων ύψους 372 δισ. ευρώ μεταξύ 2021 και

2027. Το πρόγραμμα αποτελείται από το ταμείο InvestEU, τον συμβουλευτικό κόμβο InvestEU και την πύλη InvestEU.

Τα κράτη μέλη έχουν την επιλογή να χρησιμοποιούν το πρόγραμμα InvestEU για την υλοποίηση μέρους των οικείων σχεδίων στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (MAA).

Η «κλιματική τράπεζα» της ΕΕ

Το Ιούνιο του 2019, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε την ΕΤΕπ να «εντείνει τις δραστηριότητές της για τη στήριξη της δράσης για το κλίμα». Η ΕΤΕπ απάντησε τον Νοέμβριο του 2019 με μια νέα στρατηγική για το κλίμα και την πολιτική δανειοδότησης στον τομέα της ενέργειας.

Η ΕΤΕπ έχει δεσμευτεί να ευθυγραμμίσει όλες τις χρηματοδοτικές δραστηριότητές της με τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού. Ειδικότερα, η ΕΤΕπ θα αυξήσει το μερίδιο των επενδύσεων στο πλαίσιο της προτεραιότητάς της «δράση για το κλίμα και περιβαλλοντική βιωσιμότητα» στο 50 % έως το 2025. Στα τέλη του 2021, η ΕΤΕπ διέκοψε τη χρηματοδότηση έργων ορυκτών καυσίμων.

Η νέα πολιτική δανειοδότησης της ΕΤΕπ στον τομέα της ενέργειας, η οποία θα διέπει τις δραστηριότητές της στον τομέα της ενέργειας, βασίζεται σε πέντε αρχές:

- απόδοση προτεραιότητας στην ενεργειακή απόδοση με σκοπό την υποστήριξη του νέου στόχου της ΕΕ σύμφωνα με την οδηγία της ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση·
- δημιουργία δυνατοτήτων απαλλαγής της ενέργειας από τις ανθρακούχες εκπομπές μέσω αυξημένης στήριξης της τεχνολογίας χαμηλών ή μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, με στόχο την επίτευξη μεριδίου ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της τάξης του 32 % σε ολόκληρη την ΕΕ έως το 2030·
- αύξηση της χρηματοδότησης για την αποκεντρωμένη παραγωγή ενέργειας, την καινοτόμο αποθήκευση ενέργειας και την ηλεκτρονική κινητικότητα·
- εξασφάλιση των επενδύσεων στα δίκτυα που είναι ουσιαστικής σημασίας για τις νέες, διαλείπουσες ενεργειακές πηγές, όπως η αιολική και η ηλιακή, καθώς και ενίσχυση των διασυννοριακών διασυνδέσεων· και
- αύξηση του αντικτύπου των επενδύσεων για τη στήριξη του ενεργειακού μετασχηματισμού εκτός της ΕΕ.

Αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19

Το 2020, στο πλαίσιο της απόκρισης της ΕΕ στις οικονομικές επιπτώσεις της κρίσης COVID-19, η ΕΤΕπ δημιούργησε ταμείο εγγυήσεων ύψους 25 δισεκατομμυρίων EUR με σκοπό να μπορέσει ο όμιλος της ΕΤΕπ να αυξήσει τη στήριξη που παρέχει στις εταιρείες σε όλα τα κράτη μέλη, κινητοποιώντας συμπληρωματικό ποσό ύψους έως και 200 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Το ποσό αυτό ήταν επιπρόσθετο προς μία δέσμη μέτρων άμεσης στήριξης ύψους έως και 40 δισεκατομμυρίων ευρώ, η οποία περιλάμβανε τα εξής:

- καθεστώτα εγγυήσεων για τράπεζες με βάση τα υφιστάμενα προγράμματα, για άμεση ανάπτυξη, με κινητοποίηση χρηματοδοτικών κεφαλαίων ύψους έως και 20 δισεκατομμυρίων EUR·
- ειδικές διευκολύνσεις ρευστότητας για τις τράπεζες, ώστε να εξασφαλιστεί πρόσθετη στήριξη κεφαλαίου κίνησης ύψους 10 δισ. EUR για ΜΜΕ και επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης· και
- Ειδικά προγράμματα αγοράς τιτλοποιημένων απαιτήσεων για να μπορούν οι τράπεζες να μεταφέρουν τον κίνδυνο στα χαρτοφυλάκια δανείων ΜΜΕ, κινητοποιώντας πρόσθετη στήριξη ύψους 10 δισεκατομμυρίων EUR.

Αντίδραση στη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία

Οι δραστηριότητες της ΕΤΕπ που σχετίζονται με την Ουκρανία ξεκίνησαν το 2007. Η ΕΤΕπ δραστηριοποιείται στην Ουκρανία σύμφωνα με την ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας, την Ανατολική Εταιρική Σχέση και άλλες διμερείς συμφωνίες της ΕΕ. Μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, η ΕΤΕπ έχει εντείνει τη στήριξή της. Η χρηματοδότηση από το μέσο έχει ως στόχο να βοηθήσει την Ουκρανία να διορθώσει τις κατεστραμμένες υποδομές, να επανεκκινήσει τις δημοτικές υπηρεσίες και να στηρίξει επείγοντα μέτρα ενεργειακής απόδοσης για την προετοιμασία του χειμώνα. Επιπλέον, η ΕΤΕπ έχει συντονίσει δωρεές ανθρωπιστικής βοήθειας, δίνοντας προτεραιότητα στην επείγουσα βοήθεια για τους ανθρώπους που πλήττονται από τη σύγκρουση στην Ουκρανία και τις γειτονικές της χώρες.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Σύμφωνα με το άρθρο 308 της ΣΛΕΕ, το Κοινοβούλιο καλείται να γνωμοδοτήσει όταν τροποποιείται το καταστατικό της ΕΤΕπ. Η ΕΤΕπ λογοδοτεί απευθείας στα κράτη μέλη. Δεν έχει επίσημες υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων στο Κοινοβούλιο, ούτε λογοδοτεί σε αυτό. Ωστόσο, ως χειρονομία καλής θέλησης, ο Πρόεδρος της ΕΤΕπ δέχεται προσκλήσεις να εμφανιστεί στην ολομέλεια και στις σχετικές συνεδριάσεις των επιτροπών του Κοινοβουλίου, και η ΕΤΕπ είναι ανοικτή σε ερωτήσεις βουλευτών του ΕΚ.

Κάθε χρόνο, η [Επιτροπή Ελέγχου του Προϋπολογισμού](#) εξετάζει τις δραστηριότητες της ΕΤΕπ και παρουσιάζει έκθεση στην Ολομέλεια, στην οποία προσκαλείται ο Πρόεδρος της ΕΤΕπ.

Στο πλαίσιο του ισχύοντος κανονισμού, το Κοινοβούλιο εγκρίνει τον διορισμό του διευθύνοντα σύμβουλο και του αναπληρωτή διευθύνοντα σύμβουλο του ΕΤΣΕ. Οι ετήσιες πιστώσεις από τον προϋπολογισμό της ΕΕ που σχετίζονται με το ταμείο εγγυήσεων εγκρίνονται από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας του προϋπολογισμού.

Το Κοινοβούλιο συμμετέχει, ως συννομοθέτης, στην έγκριση των πρωτοβουλιών ΕΤΣΕ και InvestEU.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το θέμα αυτό, επισκεφθείτε τον ιστότοπο της [Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής](#).

Christian Scheinert
10/2023

